

In memoriam dr. Barthóné dr. Szekeres Júlia

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy méltósággal és töretlen élni akarással viselt, súlyos betegségét követően 2025. március 29-én, életének 75. évében elhunyt dr. Barthóné dr. Szekeres Júlia professzor emerita, a Pécsi Tudományegyetem Orvosi Biológiai Intézetének munkatársa, az Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézet korábbi egyetemi tanára és intézetigazgatója, a reprodukciós immunológia területének elismert nemzetközi és hazai szaktekintélye. Személyében a Pécsi Tudományegyetem és az Általános Orvostudományi Kar elhivatott és megbecsült oktatóját, kutatóját, az egyetemi közélet egyik prominens alakját, közösségünk életvidám, energikus és közvetlen tagját veszítettük el.

Dr. Szekeres Júlia 1950. december 10-én született Pécsen, több generációs orvoscsaládban. Általános iskolai, középiskolai és egyetemi tanulmányait Pécsen végezte, 1975-ben szerzett általános orvostudományi diplomát „summa cum laude” minősítéssel a Pécsi Orvostudományi Egyetemen.

A tudományos kutatás, kísérletezés már egészen fiatalon vonzotta. Első önállóan tervezett és kivitelezett állatkísérletét egy biológaverseny előfeltételeként elsőéves gimnazista korában végezte. Egyetemi évei alatt tudományos diákkörös hallgatóként csatlakozott a Mikrobiológiai Intézetben dr. Pácsa Sándorhoz, a virológiai laboratórium akkori vezetőjéhez. Az egyetem után egy évig a Patológiai Intézetben dolgozott, majd 1976-tól a Mikrobiológiai Intézet munkatársa lett, ahol rövidebb külföldi tanulmányútjait leszámítva 2015-ig dolgozott. Első, 1979-ben megvalósult külföldi kiküldetése során az antwerpeni Trópusi Medicina Intézetben a sclerosis multiplex és a Rickettsia fertőzés közötti kapcsolatot vizsgálta. Később tudományos érdeklődése a sikeres terhesség fenntartásában és a vetélés kialakulásában szerepet játszó immunológiai folyamatok mélyebb megértése felé fordult. 1982-ben kandidátusi (PhD) fokozatot szerzett, 1992-ben az MTA doktora lett, 1994-ben egyetemi tanári kinevezést kapott. 2005-től tíz éven át vezette az Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézetet. 2016-tól néhány munkatársával az Orvosi Biológiai Intézethez csatlakozott, ahol 2025. március 29-én bekövetkezett haláláig dolgozott.

A reprodukciós immunológia iránti érdeklődése élete végéig töretlen maradt, szenvedélyesen kutatta az anya és magzat közötti immunológiai kapcsolat összetett és finoman szabályozott rendszerét. Fókuszában a progeszteron terhesség alatt megfigyelhető immunregulációs hatása állt, melynek vizsgálatakor, 1989-ben, az addig ismeretlen progeszteron indukálta blokkoló faktort (PIBF) fedezte fel. Először 1987-ben, majd később több alkalommal is járt Párizsban, ahol Gérard Chauat laboratóriumában folytatott kutatásokat. Munkássága révén szoros kapcsolatot alakított ki a nemzetközi reprodukciós immunológiai közösséggel, kutatásait sikeresen integrálta ebbe a tudományos hálózatba. Folyamatos pályázati aktivitása révén számos hazai és több nemzetközi tudományos alap támogatta munkacsoportjának kutatásait. Megalakulásától kezdve aktív és kreatív tagja volt a Humán Reprodukciós Nemzeti Laboratórium kutatói közösségének, melyen belül a Reprodukciós Immunológia munkacsoportot irányította. Fáradhatatlanul dolgozott azon, hogy a laboratóriumi munkának olyan kézzelfogható eredménye legyen, amely hatékonyan javítja a meddő házaspárok gyermekvállalási esélyeit. Nevéhez fűződik egy, az *in vitro* fertilizáció eredményességét javító, innováción alapuló szabadalom bejegyzése.

Kiemelkedő tudományos teljesítményét többek között több mint kétszáz nemzetközi lektorált tudományos közleménye tükrözi, melyekre haterzenél több idegen hivatkozás történt. Állandó kitüntetettje volt a Szerzők Ünnepe, ami a kar által a legkiválóbb publikációs aktivitású kutatókat ismeri el.

Oktatói és kutatói pályája során rendkívüli lelkesedéssel és odaadással dolgozott, egy-egy nehézségre mindig megoldandó problémaként tekintett. Példamutató volt nyitottsága az új ismeretek, technikák felé is, emeritus professzor korában is kész volt tanulni, új elméleti és

gyakorlati ismeretekre szert tenni. A kezdetektől támogatóan és bátorítóan vezette a munkacsoportjához kapcsolódó fiatal kollégákat, TDK- és PhD-hallgatókat. Elhivatottan képezte a fiatal generációt, kutatás és felfedezés iránti lelkesedése sokukat magával sodorta. Tizenhat PhD-hallgató szerzett fokozatot szakmai irányítása mellett, akik közül ma többen hazai és külföldi intézményekben dolgoznak, kiváló vezető kutatók vagy vezető klinikusok. Az utánpótlás-nevelés területén végzett munkája elismerésül az Országos Tudományos Diákköri Tanács Mestertanár Aranyérem kitüntetésben részesítette.

Tudományos munkájának elismeréseként több kitüntetést kapott, többek között Ipolyi Arnold díjat, Kesztyűs Loránd díjat, Szent-Györgyi Albert díjat, Szentágothai díjat. Az Elsevier kiadó Vezető Kutató Díjban (Senior Investigator Award) részesítette. A Pécsi Akadémiai Bizottság Zsolnay Tudományos díjjal, a Magyar Tudományos Akadémia a kiemelkedő tudományos életmű elismerésére alapított „Eötvös József-koszorú” kitüntetéssel jutalmazta mintegy fél évszázados munkáját.

Nyitott, barátságos és optimista karaktere révén gyorsan és könnyen vált az Orvosi Biológiai Intézet aktív, meghatározó és értékkeremtő tagjává azt követően, hogy 2016-ban laboratóriumának néhány munkatársával ott folytatta oktató és kutató munkáját. Ő volt az első, aki már reggel hét óra tájban megérkezett az intézetbe, és csak késő délután ment haza. Korát meghazudtoló munkabírása és vitalitása nagyfokú kreativitással és hatékonysággal párosult. Az intézet korábbi munkatársai közül többeket is gyümölcsöző kollaborációs munkakapcsolatba vont be. Az elmúlt, kevesebb mint egy évtized alatt jelentős mértékben járult hozzá az Orvosi Biológiai Intézet tudományos területen elért sikereihez.

Lendületes, céltudatos és sikeres tudományos munkája eredményeként több neves hazai és nemzetközi társaság vezetői grémiumába választották be: elnöki funkciót töltött be a Magyar Immunológiai Társaság, a Magyar Reprodukciós Immunológiai Társaság, az Európai Reprodukciós Immunológiai Társaság, az Adria-Alpok Reprodukciós Immunológiai Társaság és a Magyar Tudományos Akadémia Immunológiai Bizottságának élén.

Tudományos és közéleti szerepvállalása mellett elkötelezett volt az egyetem és karunk érdekei, fejlődése és fejlesztése mellett. 1995 és 1997 között a Pécsi Orvostudományi Egyetem rektorhelyettese, 1999-től 2007-ig a kar Angol Programbizottságának elnöke volt. 2001-től 2004-ig és 2009-2012 között a Magyar Akkreditációs Bizottságban képviselte az egyetem és az orvoskar érdekeit. 2015-től egészen halála napjáig elnöke volt az egyetem Orvostudományi és Gyógyszerésztudományi Doktori és Habilitációs Tanácsának. Közel húsz éven át konstruktív, oszlopos tagja volt a PTE ÁOK Tudományos Bizottságának, majd később a Szakmai Előmeneteli Bizottságnak.

Akárcsak a mindennapjaiban, bizottsági és vezetői munkája során is az egyenlő bánásmód elve, a jóindulat és a segíteni akarás vezérelte. Szívesen adott tanácsot fiatalabb kollégáknak, nemcsak az intézet berkein belül, hanem egyetem-szerte, segítette, támogatta előrejutásukat. Bár alapvetően békés természetű volt, a konfliktus vállalásától sem riadt vissza, ha az igazság mellett szólni, érvelni kellett. Az egyetem és a kar érdekében végzett fáradhatatlan és odaadó munkájáért 2017-ben karunk legmagasabb kitüntetését, a Pro Facultate Medicinae Arany fokozatát vehette át.

Céltudatos szakmai karrierje mellett a magánélete is példaértékű volt. Férjével, dr. Barthó Loránd professzorral több, mint 50 éve voltak házasok. Mindig nagy szeretettel és büszkeséggel beszélt már felnőtt gyermekeiről, valamint négy unokájáról. Nagy örömmel készült a kéthetes balatoni nyaralásokra velük, melyeken a húga és családja is jelen volt.

Sikerei és magas rangú beosztása ellenére mindenkivel ugyanazzal a tisztelettel, nyitottsággal és közvetlenséggel viseltetett, legyen szó takarítónőről, ügyintézőről vagy éppen az egyetem rektoráról. Bárki bátran folyamodhatott hozzá segítségért, tanácsért. Életpasztyalata, bölcsessége és jó emberismerete miatt érdemes volt megszívlelni, amit mondott. Támogatta a kiválóságot, becsülte a szorgalmat és a kitartást. Nem ismert lehetetlent, vagy megoldhatatlan problémát. Pozitív,

reménnyel teli életszemlélete, küzdelemtől sem visszarettenő karaktere élete végéig elkísérte.

Kedves Professzor Asszony, kedves Juli! Fájó szívvel búcsúzunk Tőled mindenkori munkatársaid és tanítványaid nevében, akik valaha az Orvosi Mikrobiológiai Intézetben, az Orvosi Biológiai Intézetben, vagy az egyetem berkein belül dolgoztak Veled. Hatalmas úrt hagyva távoztál, szeretettel és tisztelettel őrizzük emlékedet!

Nyugodj békében!

Dr. Ábrahám Hajnalka egyetemi docens, Központi Elektronmikroszkópos Laboratórium, dr. Mikó Éva egyetemi docens, Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézet, dr. Bognár Zoltán tudományos munkatárs, Orvosi Biológiai Intézet